

Miljökämpe. Den brittiska juristen Polly Higgins kämpar för att Internationella domstolen ska kunna döma miljöbovar för ekomord. På torsdagen och fredagen besökte hon Uppsala.

Foto: Emma Eriksson

Personligt

Polly Higgins

Ålder: 45
Bor: London
Yrke: Jurist och författare.
Aktuell: Besökte Uppsala under torsdagen och fredagen.
Utmärkelse: En av världens tio mest inflytelserika tänkare enligt tidskriften The Ecologist.
Familj: Man, men inga barn. "Det är på sätt och vis tur, för det har gett mig tid att föda en stor idé i stället. Jag lever och andas mitt arbete."
Uppväxt: Nära Loch Lomond i Skottland. "Det vackra och vilda landskapet har skapat en stark känsla för naturen hos mig. Vilken rätt har vi att förstöra jorden för kortsiktiga vinster?"

"En lag ger möjligheter till ekologiskt hållbar tillväxt"

POLLY HIGGINS Folkmördare och krigsförbrytare kan åtalas, men mot miljöbovar är Internationella brottmålsdomstolen maktlös. Det vill juristen Polly Higgins ändra på – med en lag mot "ekomord". Nyligen besökte hon Uppsala.

Svar just nu

Du kämpar för en internationell lag mot "ekomord", det vill säga att allvarligt skada eller förstöra livsmiljöer. Varför behövs en sådan lag?

– I dag har vi en lucka i den internationella lagstiftningen. Otroligt nog finns förbud mot massförstörelse av miljön i krigstid men inte i fredstid. Dagligen ser vi konsekvenserna av miljöförstörelsen, och vi kommer att få ännu större problem i framtiden om vi fortsätter i den nuvarande riktningen. Därför behövs en lag mot ekomord. Syftet är inte att straffa företag, utan att göra smutsiga företag rena. En internationell lag skapar likvärdiga spelregler över hela världen, som alla företag måste rätta sig efter. Det ger möjligheter till ekologiskt hållbar tillväxt.

Ska det krävas uppsåt för att dömas för ekomord?

– Jag anser inte det. Det finns inga

vd:ar som gnuggar sina händer och säger: "Okej grabbar, vad kan vi förstöra i dag?" Snarare resonerar de så här: "Hur gör vi vinst? Jo, genom utvinning av okonventionella fossila bränslen. Visst, det förstör miljön, men det struntar vi i. Vår främsta lagliga skyldighet är att främja aktieägarnas intresse, så vi måste maximera vår vinst." Och där har vi problemet: Dagens lagar driver företagen att sätta vinsterna främst, vilket leder till fruktansvärda konsekvenser för miljön. En lag mot ekomord ger företagen ekonomiska drivkrafter att ställa om. Om de ägnar sig åt miljöfarlig verksamhet kan ledarna bli personligen ansvariga i domstol. Det gillar inte aktieägarna. Och investerarna drar sig ur eftersom företagets verksamhet plötsligt har blivit förknippad med hög risk.

Idén om en lag mot ekomord har funnits i flera decennier. Varför har inte lagen blivit verklighet?

– I utkastet till Romstadgan, som antogs 1998, var det inte bara folkmord,

krigsförbrytelser och brott mot mänskligheten som fanns med. Ekomord ingick också men det togs bort i elfte timmen efter lobbying från USA, Storbritannien, Frankrike och Nederländerna. Eftersom förhandlingarna skedde bakom stängda dörrar blev det inte känt den gången. Men ibland kan man inte döda en bra idé – 15 år senare har den poppat upp igen.

Vad krävs för att världen ska få en lag mot ekomord?

– Det skulle bara handla om ett tillägg till Romstadgan som ligger till grund för Internationella brottmålsdomstolens verksamhet. Vart femte år finns möjlighet att göra tillägg. Nästa gång är 2015. Allt som krävs är att ett medlems-

Syftet är inte att straffa företag, utan att göra smutsiga företag rena.

land begär att frågan ska upp på bordet, därefter behövs två tredjedelars majoritet för att förslaget ska antas. I dag står 122 länder bakom Romstadgan, så 81 underskrifter krävs.

Har en ledare i något land lovat dig att driva frågan?

– Det fungerar inte riktigt så. Jag möter ett starkt stöd från många beslutsfattare. Men de behöver veta att det finns ett folkligt stöd. Därför är det viktigt att olika ideella organisationer visar att de står bakom en lag mot ekobrott.

Du började din karriär som advokat med arbetslagstiftning som specialitet. Vad fick dig att sadla om?

– Jag företrädde en man som hade blivit allvarligt skadad på sitt arbete. Det var sista dagen i en tre år lång rättsprocess och jag stod i rätten och väntade på att domen skulle avkunnas. Jag såg ut genom fönstret, över hustaken och trädtopparna. "Det är inte bara min klient som har blivit skadad, det har jorden också", tänkte jag. Min nästa tanke förändrade mitt liv: "Jorden behöver en bra advokat." När jag gick ut visste jag på något sätt att det var min sista dag i rätten.

Internationella brottmålsdomstolen

Internationella brottmålsdomstolen, förkortad, ICC, har sitt säte i Haag och inledde sin verksamhet 2002. Stadgarna förhandlades fram på en konferens i Rom 1998. ICC kompletterar Internationella domstolen i Haag, som funnits sedan 1945. Medan äldre domstolen dömer i mellanstatliga tvister dömer den nya domstolen individer som begått krigsförbrytelser

eller brott mot mänskligheten eller varit medskyldiga i folkmord.

Trots att USA inte anslutit sig till domstolssystemet ses ICC:s tillkomst som en framgång. Att domstolen har stöd av många länder beror till stor del på att den ska komplettera nationella domstolar och bara användas när dessa inte fungerar.

Källa: NE

Gusten Holm
gusten.holm@unt.se
0703-159184

